

בס"ד. יו"ד שבט, ה'תשמ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

באתי לגני אחותי כלה², ומביא על זה כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא בהמשך המאמרים (שהו"ל על מנת ללמדו ביום הש"ק יו"ד שבט בפעם הראשונה (תש"י) וגם בשנים הבאים לאח"ז) מ"ש במדרש רבה³, לגני לגנוני, למקום שהי עיקרי בתחילה⁴, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, ואח"כ הנה ע"י מעשים הבלתי רצויים נסתלקה השכינה למעלה, עד שבאו שבעה צדיקים והורידו את השכינה מלמעלה למטה, ועד שבא משה, שהי' השביעי שבהם, וכל השביעין חביבין⁵, והוריד את השכינה לגני, עד לארץ הלזו התחתונה שאין תחתון למטה הימנה⁶. ואח"כ נעשה ענין זה ע"י צדיקים גו' ישכנו לעד עלי⁷, דקאי על עמך כולם צדיקים⁸, שעל כאו"א מהם נאמר⁹ תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, הרי הם משכינים (ממשיכים¹⁰) לעד (בחינת שוכן עד¹¹) עלי, היינו, שחוזרים ומשכינים את השכינה בתחתונים באופן של תמידיות ונצחיות (לעד). ואע"פ שהמשכה זו (שנעשית ע"י העבודה דאתכפיא ואתהפכא) היא באופן דאסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין¹² (בדוגמת יום ההילולא שנקרא הסתלקות¹³), הרי מבואר בתחלת ההמשך¹⁴ שזהו לפי שהגילוי וההשראה היא באופן שאינו מצומצם ומוגבל ומדוד בכלים, ולכן נקרא בשם אסתלק, מצד העילוי והמעלה שבדבר. אמנם, בכדי שתהי' ההמשכה גם בדברים התחתונים שבעוה"ז התחתון, הנה על זה בא הציווי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹⁵, שלוקחים י"ג¹⁶ (וט"ו¹⁷) דברים גשמיים מעוה"ז התחתון, ועושים מהם מקדש שעליו

בהמאמר (פ"א) ד"ה שוכן עד. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ד (לעיל ח"א ע' ט).

(12) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מציין לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

(13) ראה גם סה"מ תש"י ע' 130 הערה ב (נעתק לעיל ח"א ע' III הערה 5). ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ז (לעיל ח"א ע' יב).

(14) ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהמאמר (פ"א) ד"ה אסתלק.

(15) תרומה כה, ח.

(16) פרש"י עה"פ תרומה שם, ב (ודעת זקנים מבעה"ת). תנחומא תרומה ה. שהש"ר פ"ד, יג. זח"ב קמח, א.

(17) בחיי עה"פ שם, ז. כלי יקר עה"פ שם, ג. וראה זח"ב קלה, א.

(1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השנים-עשר* מד"ה באתי לגני הישי"ת.

(2) שה"ש ה, א.

(3) שהש"ר עה"פ.

(4) ב"ר פי"ט, ז.

(5) ויק"ר פכ"ט, יא.

(6) תניא רפ"ו.

(7) תהלים לז, כט.

(8) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

(9) ברכה לג, ד.

(10) ראה מתנות כהונה ומהרו"ו לבמדב"ר פי"ג,

ב.

(11) ע"פ ישעי' נז, טו. נוסח התפלה — שחרית

דשבת ויו"ט. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א

* הפרק השייך לשנה זו — ראה לעיל ח"א ע' VI.

וש"ג.

נאמר ושכנתי — משכן דאקרי מקדש ומקדש דאיקרי משכן¹⁸, עיי"ז שהקב"ה שוכן בתוכם, בתוך כל אחד ואחד¹⁹, בלבו של כאו"א מישראל, עליו נאמר²⁰ כל נדיב לכו יביאה, את י"ג (וט"ו) הדברים שמהם נעשה המשכן.

המשכן

(ב) **והנה עיקר המשכן הו"ע הקרשים**, כמ"ש²¹ ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. ומבאר בזה²², ש(עצי) שטים הוא (גם) מלשון שטות²³, שזהו שאמרו רז"ל²⁴ אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, כי לולי זאת, הרי כל אחד מישראל לא שייך לעשות ח"ו איזה ענין שאינו כרצון הבורא, ובלשון הזהר²⁵ ונפש כי תחטא²⁶ תוהא, והיינו, שאפילו ענין של שוגג (תחטא) בלבד, הנה כיון שלא יאונה לצדיק כל און²⁷, הרי זה ענין שמעורר תמיהה בתורת אמת ותורת חיים. ושטות זה (שטים מלשון שטות) קשור עם שקר העולם, והיינו, שאע"פ שאמת הו"י לעולם²⁸, וכפי שמביא הרמב"ם הענין דאמת הו"י בפרק ראשון דהלכות יסודי התורה²⁹, הרי ענין זה הוא באופן של העלם והסתר, ויש צורך בהתבוננות בחב"ד [כמ"ש הרמב"ם³⁰ היאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו כו' ויראה מהן חכמתו כו' לידע השם כו'] כדי לבטל את ההעלם וההסתר ולגלות מזה את האמת. וזהו ענין עשיית קרשי המשכן מעצי שטים, שלוקחים את השטות דלעו"ז הקשור עם שקר העולם (היפך הענין דאמת הו"י לעולם), ועושים מהם קרשים למשכן, ובאופן דקרשים גוי' עומדים, כדאיתא במדרש³¹ שקרשים עומדים הם בדוגמת שרפים עומדים ממעל לו³², ואדרבה, שניתוסף בזה העילוי דמהלכים בין העומדים³³, דכיון שענין זה נעשה ע"י עבודת האדם (ועשית), שפועל אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא³⁴, הרי זה באופן של הוספה, והוספה שלא בערך ובאין ערוך, עד שנעשה הענין דושכנתי באופן שלמעלה מכל מדידה והגבלה, שזהו מה שנקרא בלשון גנוני, שהו"ע הדירה, שבה נמצא בכל מהותו ועצמותו³⁵, ובלשון הכתוב³⁶ שאף שהשמים ושמי השמים לא יכלכלוך, הנה אף כי הבית הזה, בניחותא, שדוקא בבית

(28) תהלים קיז, ב.
 (29) ה"ד.
 (30) שם פ"ב ה"ב. וראה לקו"ש ח"י ריש ע' 235.
 חכ"ג ע' 86 הערה 49.
 (31) שמו"ר פל"ג, ד. פל"ה, ו. וראה לקו"ת נשא כ, ג. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שסב.
 (32) ישעי' ו, ב.
 (33) זכרי' ג, ז. וראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך.
 לקו"ת ר"פ בחוקות. לקו"ת וסה"מ שבהערה 31. ובכ"מ.
 (34) ראה זח"א ד, א. תניא פ"י (טו, סע"א).
 (35) אוה"ת בלק ע' תתקצז. המשך תרס"ו ס"ע ג.
 סה"מ תרע"ח ע' קצג. ובכ"מ.
 (36) מלכיס"א ח, כז. וראה סה"מ תרמ"ג ע' פט ואילך.

(18) עירובין ב, א.
 (19) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב.
 ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה כה, ח ("שמעתי לומדים"). של"ה סט, א. רא, א. חלק תושב"כ תרומה שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 173 הערה 45.
 (20) ויקהל לה, ה.
 (21) תרומה כו, טו. וראה ראב"ע עה"פ.
 (22) פרק ג ואילך.
 (23) ראה סנהדרין קו, א. ספרי ר"פ בלק. במדב"ר פ"כ, כב. תנחומא בלק טז.
 (24) סוטה ג, א.
 (25) ח"ג יג, ריש ע"ב. טז, א.
 (26) ויקרא ד, ב.
 (27) משלי יב, כא.

הזה נעשה ושכנתי בתוכם, החל מכמו שהוא בלב כל אחד מישראל, ואח"כ (ע"י כל נדיב לבו) גם במשכן דאיקרי מקדש, ועד למקדש כפשוטו³⁷, ועד לבית המקדש השלישי³⁸, בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש, ע"י משיח צדקנו.

ג) **והנה** כדי להפוך השטות דלעו"ז לשטות דקדושה (למעלה ממדידה והגבלה), ולעשות משקר העולם קרשים עומדים (ובאופן דמהלכים בין העומדים), יש צורך בענין של מלחמה, וכדי לנצח במלחמה צריך לעורר את עצם הנפש, שאז בודאי ינצח. והענין בזה³⁹, דהנה איתא במדרש⁴⁰ שהקב"ה נקרא בשם צבאות"א על שם שנלחם עם הרשעים⁴². ועי"ז מתעורר גם הענין דנצח ישראל לא ישקר⁴³ (היפך דשקר העולם), לפעול הנצחון במלחמה שמתנהלת ע"י צבאות הוי", שבשם זה נקראו בני"י בצאתם מארץ מצרים (מהגלות הראשון)⁴⁴, ומאז נעשה כל אחד מישראל (וכל בני"י) יוצא צבא בישראל⁴⁵, שממלא תפקידו (אני נבראתי לשמש את קוני⁴⁶) בעוה"ז התחתון דוקא, להאיר את חושך העולם, ע"י הנצחון במלחמה עם החושך וההעלם והסתר. ובשביל זה ישנו הענין דבזכוז האוצרות, וכפי שרואים במלכותא דארעא, שבשביל ניצוח המלחמה מבזכוז המלך את כל אוצרותיו ואוצרות אבותיו, שבדרך כלל אינו משתמש בהם לצרכיו, ואעפ"כ ה"ה משתמש בהם ועד לאופן של בזכוז בשביל נצחון המלחמה, עי"ז שנותנם לאנשי המלחמה. ועד"ז בנוגע לאוצר הוי" שנותנים לצבאות השם, שזהו"ע האוצר של יראת שמים⁴⁷ שבאדם (כמבואר במק"א⁴⁸), וכן כללות הענין שהקב"ה עוזרו⁴⁹, שע"י מנצחים את המלחמה, ועד להאופן דפדה בשלום נפשי⁵⁰, כמבואר בכ"מ⁵¹ שאמיתית הענין דפדה בשלום הוא באופן שאין צורך כלל בענין המלחמה (פדה בשלום גוי' מקרב לי), וכמו שהי' בימי שלמה, שלמה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו⁵², ויתירה מזה⁵³, כפי שתהי' הגאולה מגלות זה האחרון, בביאת משיח צדקנו⁵⁴.

ד) **וממשיך** לבאר בפרק י"ב [המכוון לשנה זו — שנת הי"ב בפעם השני', שהרי בכללות ההמשך יש עשרים פרקים, פרק אחד לכל שנה, ולאחרי

א) ראה גם תהלים פ"א, טז (ג). תו"א ר"פ ויגש (הוי" אלקים צבאות).

37) ראה שהש"ר פ"א, טז (ג). תו"א ר"פ ויגש (מג, ד). ובכ"מ.	46) ראה קידושין בסופה.
38) ראה תו"א שם. ובארוכה — לקו"ש ח"ו ע' 21 ואילך.	47) ראה ברכות לג, ב.
39) ראה פרקים י"א.	48) ראה סה"מ תרפ"ט ע' 125 ואילך.
40) שמור"ר פ"ג, ו.	49) סוכה נב, ב. וראה תניא רפי"ג.
41) הקצפיטל תהלים דשנה זו — ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך.	50) תהלים נה, יט.
42) ראה גם שיחת כד כסלו שנה זו — לקו"ש ח"כ ס"ע 446 ואילך.	51) ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי פי"א (שערי תשובה ח"א נה, ג ואילך).
43) שמואל-א טו, כט.	52) דברי הימים-א כב, ט.
44) בא יב, מא.	53) ראה ד"ה פדה בשלום תרע"ה פשע"ד (המשך תער"ב ח"ב ע' תשסט ואילך). ובארוכה — ד"ה זה דשנת תשכ"ו (תו"מ סה"מ כסלו ע' קכ ואילך).
45) במדבר א, ב.	54) ראה בארוכה ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי שם.

עשרים שנה מתחילים עשרים הפרקים בפעם השני. ויש לומר, שזהו"ע ב' כפי"ן, אותיות כפולות השייכים לענין הגאולה⁵⁵ ענין האוצר למעלה, על יסוד מאמר התיקוני זהר⁵⁶ אור א"ס למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית. והיינו, שענין האוצר הוא הבחי' דלמעלה מעלה עד אין קץ (כפי שמבאר בהמשך המאמר⁵⁷), אלא שבכדי לבאר גודל הענין והעילוי של האוצר, מבאר תחילה גודל המעלה והעילוי שבענין דלמטה מטה עד אין תכלית, ומזה יובן במכש"כ העילוי שבענין דלמעלה מעלה עד אין קץ, שזהו ענין האוצר.

ומבאר שפירוש השם אור א"ס הוא⁵⁸ (לא שהאור נמשך ובא מא"ס, אלא) שהאור עצמו הוא א"ס. וטעם הדבר הוא, לפי שהאור הוא מעין המאור, דעם היותו הארה לבד, ולא עצם, מ"מ, זהו מעלתו שהוא מעין המאור, ולהיות שהעצמות (המאור) הוא בבחי' פשיטות ובבחי' אין סוף (אין סוף בתכלית השלימות, ועד שהוא למעלה מכל הגדרים דסוף ותחלה), לכן הנה גם האור שהוא מעין המאור הוא בבחי' אין סוף, וזהו אור אין סוף, שהאור עצמו הוא בבחי' אין סוף. ופירוש "אור אין סוף למטה עד אין תכלית" הוא, שגם כפי שנמשך למטה מטה הוא בבחי' אין סוף. והיינו, דעם היות שבכדי שתהי' המציאות דמטה צריך להיות ענין הצמצום, אעפ"כ, גם כמו שהאור נמשך למטה מטה עד אין תכלית, הוא בבחינת א"ס ובל"ג, כמבואר בהמאמר⁶⁰ פרטי הענינים שבזה. ויתירה מזה, כמוכן מהתחלת ההמשך, שדוקא למטה מטה, הנה ע"י מעשינו ועבודתנו (בהעולמות שנעשו ע"י הצמצום, עד לעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו) נעשה "גנוני" של עצמות ומהות, שהוא למעלה גם מבחי' אור אין סוף. וכללות הענין בזה, כמבואר בכתבי האריז"ל (בע"ח בתחלתו, ועד"ז כמבואר שערס ובאוצרות חיים ובכ"מ) שבתחילה הי' אור א"ס ממלא את

ב) הכוונה כאן לפעולת הצמצום שהאור והגילוי יהי' בבחינת מדה וגבול, ולא לפעולת הצמצום שסילק אורו הגדול על הצד⁵⁹ — כי, הצמצום דסילוק לא פועל בהקו ובהאור שבהמטה, ולא קובע ומכריח שיהי' בגבול, והחידוש הוא, שצמצום הפועל בהנ"ל בכ"ז לא צמצם הבל"ג שבו.

ג) עץ חיים היכל א ענף ב. מבוא שערס בתחלתו פ"א ופ"ב. אוצרות חיים בתחלתו — הובאו בספר הליקוטים [דא"ח הצ"צ] מערכת צמצום.

תש"ז ע' 125 ואילך. ובכ"מ. (59) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקפו, תתקצה, ובכ"מ דבצמצום הראשון שני ענינים: ההתעלמות והסילוק דאור הבל"ג, והמדידה בהאור שלהאיר העולמות.

(60) פרק יב ואילך. וראה בארוכה ד"ה באתי לגני תשכ"ב (לעיל ע' תכח ואילך; ע' תלו). תשכ"ג ותשכ"ד (לקמן ע' תנג ואילך; ע' תפכ ואילך).

(55) פרדר"א פמ"ח. במדבר"ר פי"ח, כא. יל"ש לך לך רמז סד. של"ה קעד, ב. הובא ונתבאר באוה"ת לך לך כרך ד תרדע, א ואילך. ד"ה ויאמר גוי לך לך תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' ט).

(56) סוף תיקון נז. זהר חדש יתרו לד, סע"ג. וראה גם תיקוני זהר תיקון יט.

(57) פי"ז.

(58) ראה לקו"ת פקודי ז, ב. המשך תרס"ו ע' קעב ואילך. המשך תער"ב ח"א ס"ע צד ואילך. סה"מ

מקום החלל ולא הי' מקום לעמידת העולמות, והוצרך להיות ענין הצמצום כדי שיהי' מקום שבו יומשך אח"כ קו קצר ומצומצם, שעי"ז נתהווה כל סדר ההשתלשלות עד למטה מטה, ודוקא שם פועלים הענין ד"גנוני" ששם נמצא עצמות ומהות.

(ה) **ויש** לקשר זה עם מאמר הידוע שמביא נשיא דורנו, בעל ההילולא, מאדמו"ר הזקני על הפסוק⁶² מי כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו, ואיתא בפרדס⁶³ בשם הספרי, אליו ולא למדותיו, ומפרש הפרדס, שאליו קאי על האורות המתלבשים בכלים, והבעש"ט פירש, שאליו קאי על האלקות שבהכלים גופא, ופירוש הפשוט (כפי שמפרש רבינו הזקן) הוא, שאליו קאי על העצמות⁶⁴. וזהו בכל קראנו אליו, דתפלתו של כל אחד ואחת מישראל היא (לא לבחינת האורות שמתלבשים בכלים, וגם לא להאורות כמו שהם בפני עצמם, כי אם) לעצמותו ומהותו ית'.

וענין זה קשור גם עם תורת הבעש"ט⁶⁵ שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות כדי שיהי' כו' (להאדם, ע"י עבודתו) אחדות עם הקב"ה, והיינו, שע"י העבודה נעשית האחדות עם הקב"ה שעשה כמה צמצומים, שזהו בחי' העצמות שלמעלה מכל הבחי' שבהם שייך לומר או לשלול עכ"פ ענין הצמצום. וכן מובן גם מתורת הרב המגיד בהתחלת שני ספריו (לקוטי אמרים ואור תורה), שהשי"ת צמצם כביכול את כהירתו כדמיון אב המצמצם את שכלו ומדבר דברי קטנות בשכיל בנו הקטן, ועד שמשתעשע⁶⁶ עם בנו הקטן, והרי מובן בפשטות שקאי על בחי' שלמעלה מכל עניני גילויים, כיון שזהו מצד האהבה העצמית של האב לבנו [והרי הסיבה לכך שאהבת אב לבן היא אהבה עצמית היא לפי שכן הוא למעלה, ככל הענינים שלמטה שנשתלשלו מהן⁶⁷], שזהו ענין עצמי כו'.

וזהו גם מה שמבואר בספר המצוות להצ"צ בשרש מצות התפלה, בענין האהבה דמי⁶⁸ לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שכך הי' נשמע הלשון מאדמו"ר הזקן בתפלתו: איך וויל זע גאר ניסט, איך וויל ניט דאייך ג"ע, איך וויל ניט דאייך

(ד) היום יום יא תשרי⁶¹.

(ה) כתר שם טוב סימן רצב⁶⁵.

(ו) פרק מ⁶⁸.

(65) וראה גם אור תורה להה"מ ר"פ בהעלותך (סימן קלד).

(66) ראה אור תורה להה"מ סימן שה. ד"ה לכה דודי תרפ"ט ספ"ב (סה"מ קונטרסים ח"א כא, א. סה"מ תרפ"ט ע' 83).

(67) לשון אדמו"ר הזקן בתניא רפ"ג.

(68) דרמ"צ קלח, סע"א (נעתק ב"היום יום" יח כסלו).

(69) תהלים עג, כה.

(61) ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ (אג"ק שלו ח"ג ע' קמד ואילך. סה"מ תש"ט ע' 100). וראה ד"ה באתי לגני ור"ה ויהי בשלח תשכ"א (לעיל ע' שפז ואילך. ע' שצז ואילך. ע' תה ואילך).

(62) ואתחנן ד, ז.

(63) שער לב (שער הכוונה) פ"ב. וכן מובא בלקו"ת ויקרא (בהוספות) נא, ג. שרש מצות התפלה (בסה"מ להצ"צ) פ"ב.

(64) ראה בארוכה בהשיחה שלאחרי המאמר (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע' 796 ואילך).

עוה"ב כו', איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין. ובהקדם המבואר בשער היחוד לכ"ק אדמו"ר האמצעי, שענין מי לי בשמים קאי גם על בחינת סובב הכללי שלפני הצמצום. ועפ"ז מובן, שבדברי רבינו הזקן "איך וויל זע גאַר ניסט כו" נכללים גם הגילויים הכי נעלים שלפני הצמצום, וכפי שמסיים בתפלתו: "איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין" — עצמות ומהות⁷⁰ (מתאים לפירושו באליו ולא למדותיו, שהכוונה היא לעצמות ומהות).

ויש לקשר זה גם עם המבואר במאמרי כ"ק אדמו"ר מהר"ש דשנת תרכ"ז [ששם"ח הובא גם מאמר רבינו הזקן ד"ה להבין ענין אוא"ס⁷¹ (שקשור עם הענין המבואר בפרק זה שבהמשך באתי לגני), בהוספת הערות וציונים מהצ"צ ואדמו"ר מהר"ש] בד"ה נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר⁷², דיש לדקדק שמתחיל בלשון נקבה ומסיים בלשון זכר, ומבאר⁷³, שכל הענינים שלאחרי הצמצום הם באופן דתש כחו כנקבה⁷⁴, שלכן נאמר⁷⁵ אתה הוא הוי' לבדך את עשית את השמים גו', את חסר ה' לשון נקבה, לפי שהמשכת האור שנעשה מקור לעולמות (את עשית את השמים גו' הארץ) הוא ע"י הצמצום. וזהו מש"נ נפתלי אילה שלוחה, לשון נקבה, כי, ענין התפלה (נפתלי הוא מלשון תפלה) הוא בקשה על מילוי החסרון שנעשה ע"י הצמצום, וע"י עבודת האדם בתפלה ה"ה פועל שיומשך האור כמו שהי' לפני הצמצום, ועד לתכלית העלי', למעלה מכל הגדר דמעלה ומטה, כתפלתו של רבינו הזקן שמביא הצ"צ בתורתו, שנעשית הוראה⁷⁶ לכל הלומד ענין זה, ובאופן שיכול להתאחד עם זה ביחוד נפלא⁷⁶, שגם הוא יכול להגיע לדרגת העבודה של יחוד עם עצמות ומהות ("איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין").

(ו) **וכ"ז** נעשה בפועל ע"י העבודה בי"ג (וט"ו) דברים הנ"ל, שכוללים את כל העולם כולו, שזהו כללות הענין דמעשינו ועבודתנו בכל עניני עוה"ז התחתון, לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁷⁷, ושם גופא, בתחתון שאין תחתון למטה הימנו, שבשביל זה הי' ענין הצמצום, כמבואר בהמאמר שהתהוות העולמות היתה ע"י הצמצום שהי' באוא"ס ב"ה, ולא רק צמצום לשון יחיד, אלא כתורת הבעש"ט

(ז) פרק יב.

(ח) סה"מ תרכ"ז ע' תכא (בהוצאה החדשה — ע' תנב ואילך).

(ט) שם ע' תנח (בהוצאה החדשה — ע' פב).

(73) לשון חז"ל — יל"ש במדבר רמז תשמג.

פרש"י בהעלותך יא, טו.

(74) נחמי' ט, ו.

(75) זח"ג נג, ב.

(76) ראה תניא פ"ה (ט, ב).

(77) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג.

במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(70) ראה גם ד"ה ביום עשתי עשר די"א ניסן תשל"א (תו"מ סה"מ ניסן ע' קלד-קלה. ע' קלז). ד"ה בכל דור ודור די"א ניסן תשל"ד פ"ד (סה"מ י"א ניסן ח"ב ע' רעג ואילך).

(71) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' שלה ואילך. אוה"ת ענינים ע' קנה ואילך.

(72) נדפס בסה"מ תרכ"ז ע' עא ואילך.

(שהובאה לעיל) שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות, דלשון "כמה" מורה על מספר בלתי מסויים, שהרי באמת יש צמצומים רביסי עד אין קץ⁷⁸, דכיון שיש עולמות בלי מספר (כמ"ש⁷⁹ ועלמות אין מספר, א"ת עלמות אלא עולמות), הרי במילא יש גם צמצומים בלי מספר, צמצום לכל עולם. וכללות כל הצמצומים נחלקים לג' צמצומים כלליים⁸⁰. וכפי שמבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בהמשך תרס"וי שהתהוות העולמות הוא ע"י ג' צמצומים⁸¹, צמצום א' הוא מן המאציל לנאצלים, לעולם האצילות, שהאור נתצמצם להיות נמשך בשם הוי' (ד' אותיות דשם הוי' שמורים על ע"ס דאצילות), וצמצום הב' הוא מאצילות לבי"ע, משם הוי' לשם אלקים (להיות מקור לנבראים), וצמצום הג' הוא בשם אלקים גופא, שתהי' ההתהוות משם אלקים (בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ⁸¹) באופן של העלם והסתר כו'. ותכלית כל הצמצומים היא (כמבואר בתורת הבעש"ט) כדי שיהי' כו' אחדות עם הקב"ה, היינו, שכל אחד מישראל וכל בני יתאחדו עם הקב"ה, ועד לאחדות כזו שלא שייך כלל לחלק ביניהם⁸².

רע"י מעשינו ועבודתינו⁸³ בכהנ"ל, ובאופן שמנצלים את האוצרות שנותן מלך מלכי המלכים הקב"ה לכל אחד מישראל שהוא חלק מצבאות הוי', והוא ממלא את תפקידו ומנצח המלחמה ע"י האוצרות כו', אזי באה הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקויים היעוד ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר⁸⁴,

י) ומה שאומר בהמאמר צמצום לשון יחיד, הוא לפי שבמאמר זה נוגע רק הענין דאוא"ס למטה מטה עד אין תכלית, שגם "למטה" עם היות שהתהוות ה"מטה" היא ע"י הצמצום, מ"מ נשאר האור א"ס. אבל לא נחית כאן בפרטי ענין הצמצומים, כי זו סוגיא אחרת שאינה שייכת (באופן ישיר) להמאמר. ועד כדי כך לא נחית בזה, עד שאינו מזכיר גם ענין הצמצום דסילוק (שהוצרך להיות לפני הצמצום שפועל בהגבלה), כנ"ל.

(משיחת ליל חמשה עשר בשבט שנה זו (תשמ"ב))

יא) ראה תניא רפמ"ט: פרטי בחינת ההסתר וההעלם .. עצמו מספר .. אך דרך כלל הם שלשה מיני צמצומים עצומים כלליים, לשלשה מיני עולמות כלליים .. והם שלשה עולמות בי"ע.

יב) תרס"ו מאמר כזו⁸⁰.

יג) השייכות דג' צמצומים אלו (שבהמשך תרס"ו שם) לג' הצמצומים שבג' עולמות בי"ע (שבתניא שם) היא — כי כל עולם כלול מכל העולמות.

80) ד"ה כי תבואו גו' ושבתה (המשך תרס"ו ע' רכג).

81) בראשית א, א.

82) ראה זח"ג עג, א.

83) ראה תניא רפל"ז.

84) ישעי' מ, ה.

78) ראה גם ד"ה באתי לגני, ד"ה ארבעה ראשי שנים וד"ה וישמע יתרו תשמ"ה (לקמן ע' תקטז ואילך; ע' תקכא ואילך; ע' תקכד ואילך). ד"ה החודש הזה תשמ"ז (תו"מ סה"מ אדר ע' קיב ואילך).

79) שה"ש ו, ח. זח"ג עג, ב. הקדמת תקו"ז קרוב לסופה. וראה גם זח"ג נח, ב.

שזהו"ע דבאתי לגני לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחילה, שזהו דוקא בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, ובעיקר בבית המקדש, בארץ הקודש, ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁸⁵. ואין ענין יוצא מידי פשוטו, שבקרוב ממש הולכים כל בני"י לארץ הקודש, נשמות בגופים, בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו⁸⁶, וכספם וזהבם (הן ברוחניות⁸⁷ והן בגשמיות) אתם⁸⁸, ובשמחת עולם על ראשם⁸⁹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובמהרה בימינו ממש.

אשר התכמת

(88) ישעי' ס, ט.
(89) שם לה, יו"ד. נא, יא.

(85) עקב יא, יב.
(86) כמ"ש ביצי"מ — בא יו"ד, ט.
(87) ראה תו"א ר"פ וישב. ובכ"מ.